

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Красимира Стефанова Петрова

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Научна област: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика (Медийна педагогика)

Университет: СУ „Св. Климент Охридски“

Факултет по науки за образованието и изкуствата

Катедра: Предучилищна и медийна педагогика

Тема: Ролята на връзките с обществеността (PR) във футбола за възпитаване на медийна грамотност

Докторант: Димитър Радославов Пенев

Научен ръководител: проф. дн Божидар Михайлов Ангелов

1. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТУРАТА, ДИСЕРТАЦИЯТА, АВТОРЕФЕРАТА И ПУБЛИКАЦИИТЕ

1.1. Данни за докторантурата

Със Заповед № РД-20-1122 от 28.06.2019 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Димитър Радославов Пенев е записан за докторант в редовна форма на обучение в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Медийна педагогика, към катедра „Предучилищна и медийна педагогика“ с тема на дисертационния труд „Ролята на връзките с обществеността (PR) във футбола за възпитаване на медийна грамотност“, с научен ръководител проф. дн Божидар Михайлов Ангелов.

Димитър Пенев е отписан с право на защита със Заповед № РД-20-1112 от 24.06.2022 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Докторантът е изпълнил задълженията си по индивидуалния учебен план, положил е всички изпити по задължителните и избираемите дисциплини.

Според чл. 74, ал. 1 от Закона за висше образование, чл. 24, ал.2 и ал. 6 от Правилника за прилагането на Закона за развитие на академичния състав в Република България, чл. 63, ал. 2 и ал. 6 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ всички административни процедури са спазени.

1.2. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е структурирана в увод, четири глави, заключение, изводи, Наръчник на футболния PR, научни приноси, публикации по темата на дисертационния труд, литература и приложения. Текстът на дисертационното изследване е в обем 158 страници, от които 135 страници основен текст, 6 страници литература, 14 страници приложения, 2 страници с научни приноси и 1 страница с описани публикации. Теоретичната обосновка и данните от постигнатите резултати са визуализирани в 9 таблици и 28 диаграми. Библиографията съдържа 105 заглавия, от които 79 на кирилица, 15 на латиница и 11 източника от Интернет.

1.3. Актуалност и значимост на проблема

В дисертацията си „Ролята на връзките с обществеността (PR) във футбола за възпитаване на медийна грамотност“ Димитър Пенев разработва значима тема – за медийната грамотност като образователна стратегия, която е насочена към всички сфери на публичното пространство. **Актуалността на проблема** произтича от факта, че формирането на медийна грамотност се разглежда, анализира и представя от различни аспекти, където се пресичат

изследователските полета на социалния феномен „футбол“ и ролята на връзките с медиите и спортната журналистика. В този контекст провеждането на подобно изследване е навременно и необходимо, защото се свързва с развитието на компетенции относно възможностите на съвременния футболен PR за възпитаване на медийна грамотност.

Съставен е наръчник на футболния PR, като основен фактор за позитивни релации между футболните клубове, медиите и обществеността, и възпитаване на медийна грамотност.

В този смисъл избраната и разработена от докторант Димитър Пенев тема е с актуална значимост и отговаря на потребностите на съвременното общество.

1.4. Организация и методика на изследването

В **увода** докторанта аргументирано обосновава избора на темата и убедително представя важността и практическата значимост на изследователската проблематика. Точно формулираните цел, обект, предмет, задачи и хипотезата, очертават параметрите на дизайна на дисертационното изследване.

В **първа глава** на дисертационния труд, озаглавена **„ПРОГРАМНА ОРИЕНТАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО“** са включени четири основни параграфа. **Първият параграф** представя актуалността на проблематиката и е обоснована потребността да се констатират основните параметри на дейността и проблемите на футболните клубове в България, да се идентифицират и определят значимите цели на експертите в тази професионална област за ефективна комуникация с публичното пространство. **Втори параграф** обхваща същността и спецификата на някои основни понятия, които са необходими за експерименталната работа. Отправна точка в **трети параграф** е представянето на „Концептуалните

параметри на изследването“ – цел, обект и предмет на изследване. Ясно и точно са формулирани хипотезата и задачите на изследването.

Втора глава на дисертацията е озаглавена „**ТЕОРЕТИЧЕН АНАЛИЗ НА ПРОБЛЕМНАТА ОБЛАСТ**“. Структурирана е в три параграфа, всеки от които има свои подпараграфи. В *първи параграф*, основавайки се на анализирани специализирани научни източници и на официални документи, Димитър Пенев прави ретроспекция на футболната игра, нейната поява и развитие у нас. Обърнато е специално внимание на футболната игра и бизнес отношенията. Представени са футболът и футболните клубове като уникална среда за комуникация и бизнес отношения, както и позицията и характеристиките на PR във футбола.

Във *втори параграф* е представена понятийна интерпретация на медийната грамотност. Проучени и анализирани са концептуални изследвания на наши и чужди автори, на европейски и национални нормативни документи, относно медийната грамотност като част от ключовите компетентности, дефинирани от Съвета на ЕС. Възприемана като образователна стратегия, тя е насочена към всички сфери на публичното пространство. В този контекст са анализирани и основните фактори за приложението на медийната грамотност в различен национален контекст, както и релацията „познание-комуникация“, базирани на историографията на медийната грамотност. Обръща внимание на възпитанието и обучението в медийна грамотност и наличието на компетентности, които подпомагат обучаемите да умеят да тълкуват вярно съдържанието на всеки вид медии. Специално внимание е отделено на връзката между медийната грамотност и медийната педагогика.

В *трети параграф* докторанта изследва футболната реалност като среда за реализиране на взаимоотношенията между клубове, медии и публично пространство.

В *четвърти параграф* е разгледана ролята на PR специалиста като медиатор между футболистите и футболното пространство. Задълбочено е представен многоаспектен анализ на общуването на футболния PR специалист и със семействата на футболистите – на психологическо, социологическо, културологично ниво. Тези теоретични обобщения имат характер на приносен момент в научната проблематика.

В *трета глава* на дисертационния труд, Димитър Пенев представя методическите и организационни параметри на изследването. То се реализира в периода 05.2019 - 02.2023 година. Доказването на целта, обекта, предмета и хипотезата, които са добре формулирани, се постига чрез комплекс от изследователски методи: *Анализ на литературни източници по изследваната проблематика; Анкетни методи: Анкета с PR специалисти, спортни журналисти, футболисти и привърженици на футболни клубове; Анкета за проучване на ориентацията на PR специалисти като посредници в отношенията между професионалните футболни клубове, медиите и публичното пространство; Анкета за проучване на ориентацията на журналисти от водещи медии; Анкета за проучване на ориентацията на професионални футболисти; Анкета за проучване на ориентацията на привърженици на футболни клубове; Интервю със собственици, спонсори, членове на управителни и надзорни съвети на професионални футболни клубове, треньори и мениджъри; Интервю с професионални футболисти и техните приятелки и съпруги, относно взаимоотношенията им в контекста на позитивната/негативната професионална реализация на спортистите; Наблюдение на реакциите на респондентите при попълването на анкетните*

*карти и при избора на отговорите от интервюто; Наблюдение на дейностите на членове на управителните съвети, собственици, спонсори и спортно-технически и изпълнителни директори на професионални футболни клубове (пряко и опосредствано наблюдение чрез отразяването им от медиите); **Статистически методи** за обработка на информацията.*

Организацията, методиката и етапността на изследването са представени детайлно и много добре ориентират в проведения изследователски процес.

Представената методика е надеждна, осигурява набирането, обработването и систематизирането на необходимата информация, решаването на поставените задачи и доказване на определената хипотеза.

В четвърта глава на дисертационния труд, Димитър Пенев подробно, аналитично и нагледно представя анализ на резултатите от проведеното изследване. Тази глава е диференцирана в пет параграфа и приемам, че е с приносен момент заради начина, по който са представени резултатите и използваните статистически методи на обработка. Направен е прецизен статистически и сравнителен анализ на данните.

Анализът е убедителен и аргументиран, много добре е подкрепен с таблици, диаграми и графики, което дава възможност за проследяване на тенденциите за постигане на ефективност.

В заключението докторант Димитър Пенев синтезирано обобщава резултатите от извършената теоретико-емпирична дейност.

Убедително се потвърждава тезата за необходимостта от оптимизация на взаимоотношенията между професионалните футболни клубове, медиите и публичното пространство. Съществен приносен момент в дисертационното изследване по посока на възпитаване на медийна грамотност е съставяне на

Наръчник на футболния PR, като основен фактор за позитивни релации между футболните клубове, медиите и обществеността.

Представеният дисертационен труд е оригинално дело на Димитър Пенев. Докладът за сходство на текста на докторската дисертация в система за превенция срещу плагиатство доказва, че получените коефициенти за сходство след прилагането на антиплагиатската програма не надвишават регламентираниите стойности, дори по-скоро се приближават към ниските равнища, което доказва оригиналността на дисертационния труд.

Докторантът представя шест публикации, които имат научна стойност, тематично и съдържателно са свързани с дисертационния труд. Те оформят облика на докторанта като специалист в областта на футболния PR, с висока медийна и комуникативна компетентност.

Спазени са всички изисквания на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски” за брой публикации за присъждане на ОНС „Доктор”.

2. НАУЧНИ ПРИНОСИ.

Приемам посочените от докторант Димитър Пенев приноси. Постигнатите резултати и основните приноси от извършеното изследване могат да се обобщят както следва:

2.1. Приноси с научно-теоретичен характер.

1. Проучени, анализирани и систематизирани са резултатите от теоретичните изследвания относно история и традиции на феноменът „футбол“, неговите актуални аспекти в публичното пространство: Футбол-комуникация, Футбол-бизнес, Футболни клубове и публично пространство.

2. Изведени са съвременните разбирания за спорта, респективно за футбола като значим обществен продукт и детайлно са изследвани

спецификата, функциите и значението на PR в него в контекста на възможностите за възпитаване на медийна грамотност.

3. Изведени са ценни тенденции, характеризиращи съдържателните параметри на феноменът „футбол“ и публичното пространство: Футбол и комуникации, Футбол и бизнес, Футболни клубове и публично пространство.

4. Наред с практическата насоченост, в настоящия труд са поставени и някои теоретични проблеми свързани с изясняване на определени типове взаимодействия между футболните клубове, медиите, публичното пространство: медиаторски функции на футболния PR, ръководството и футболните експерти с привържениците (в различни възрастови групи), отношения на вътрешно клубно равнище, между спортния клуб и футболистите.

2.2. Приноси с изследователски и приложен характер.

1. Разработена и апробирана е авторска методика за проучване на ориентациите на различни групи респонденти: PR специалисти, като медиатори в отношенията между професионалните футболни клубове, медиите и публичното пространство; спортни журналисти от водещи медии; професионални футболисти; привърженици на футболни клубове.

2. Разработен е компетентностно ориентиран модел на Наръчник на футболния PR, като основен фактор за позитивни релации между футболните клубове, медиите и обществеността, и възпитаване на медийна грамотност.

3. Констатирани са основните параметри на дейността на футболните клубове в България, с цел преодоляване на проблемите и постигане на положителен имидж, репутация на спортен клуб, спортист или спортна организация, както и за увеличаване на потенциалната аудитория на футбола.

4. На преден план е поставен индивида от обществото или групата – спортен почитател, като е проучено влиянието на различни фактори, които се

упражняват върху него/тях, с цел формирането на обществено приемлива комуникация.

Заклучение

Дисертационният труд на Димитър Пенев е цялостен, завършен и отговаря на изискванията за дизайн на педагогическо изследване, постигнатите резултати имат научна и приложна стойност, направените изводи са логически и съдържателни.

Като оценявам качествата на дисертационния труд, автореферата и публикациите по темата, убедено твърдя, че отговарят на научните и технически изисквания, в съответствие са и с наукометричните критерии за минималните национални изисквания към дейността на кандидата за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в Област 1. Педагогически науки.

Постигнатите резултати ми дават основание да предложа на уважаемото Научно жури своя **положителен вот** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Димитър Радославов Пенев, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Медийна педагогика.

24.08.2023 г.

Подпис:.....

(доц. д-р Красимира Петрова)